

FORRÓ ASZFALT

Végel László

A nyár kivetett az aszfaltra. Ebbe a jól megszervezett aszfaltvilágba. Már reggel hétkor fulladozni kezdek az ágyban, mint az asztmások. Testemet kínozó, ideges remegés fogja el. Levegőért kapkodok, izzadok. Így megy ez napról napra. Mint aki az életért kiált, úgy rohanok ki az utcára. Az aszfaltra. Egy kis friss levegőre. Télen például egész más a helyzet. Minden nyugodtabb. Mint a hóhullás, mint a halál. Napokig benn maradhatok a szobában. Egyáltalán nem zavaratom magam. Például hason fekve könyveket olvashatok. Nagyon szeretek hosszú regényeket olvasni, amelyekben történik valami, csoda történik. Aztán szeretem még Emmanuel Sou könyvét. A címe: A NAGY UTAZÓK LELKI POMPLEXUSAI. Az a jó benne, hogy valóban létező emberekről ír. Sokszor veszem elő egy hosszú nevű indiai írónak a könyvét. Meséket tartalmaz a *szent gyerekekről*. Érdekes, hogy ezek a gyerekek mindig jót cselekszenek, és mindig sérthetetlenek, szentek. Igen. Biztos vagyok abban, hogy ha nem olvasnám pont ezeket a könyveket, meghülyülnék. Mert őszintén mondom, ha az ember eltölt egy telet valami albérleti szobában és nem csinál semmit, akkor előbb-utóbb patkányra fog hasonlítani. Nagy, sovány, ráncos bőrű, kerek szemű patkányra. Volt egy barátom, azt kérdezte, miért éppen ezeket a könyveket olvasom. Megpróbáltam neki megmagyarázni. Nevetett, mosolygott az egészen. Olyan *finoman* szokott nevetni. Egészében *finom* ember. „Kész marhaságok” — mondta —, itt az ideje *komoly* dolgokat olvasni.” Főleg a *szent* és a *csodaváró* gyerekekről volt rossz véleménye. Mondtam neki, én sem hiszek az egészben, tehát nincs mitől félnie. Ha netalán erre gondol. Nem tudom, miért, de nagyon szeretett gondoskodni rólam. Majdnem minden reggel eljött, és hallottam az ágyból, amint udvariasan megkérdezi a háziné-

nit: „Hogy van a fiú?” A házineni *finom asszony* volt, és körülményesen elmagyarázta, hogy vagyok, meg azt is megmondta, hogy nem nagyon járok ki az utcára, és ő attól fél, hogy nem eszem semmit. Aztán a barátom bekopogott, bejött, és leült. Leginkább elszívott egy cigarettát, néha egy szót sem szólt, és ment tovább. „Csak látni akartalak” — mondta. Az utóbbi időben a diplomavizsgámmal volt elkeveredve. „Hanyadszor mész ki?” „Negyedszer” — legyintettem. „Jól állsz?” — kérdezte. Mondtam, hogy elég jól. Mondta, hogy nagyon vigyázzak, mert ettől függ minden. „Végső ideje, hogy rendbe jöjj” — mondta. Én néztem azokat a vastag könyveket. Igen. Ezt mind tudnom kellene. Néhány nap múlva azonban beláttam, hogy hiába az egész. Negyedszerre sem sikerült. Nem fájt. Csak elpattant körülöttem valami, valami kapocs, valami szorítás. Csak ennyi. Igaz, ezekben a napokban tudtam meg, hogy látnom kellene a tengert. Nem is olyan biztos, hogy magáért a tengerért. Őszintén megmondom, lehet, hogy csak azért, hogy beüljek egy tehervonat kupéjába, és megosszam a vasutassal a pálinkát és a kenyeret, és nézzem a zöld kukoricaleveleket meg a hegyeket. Meg azt a templomot, melyet Mem mutatott; ez mindig egy különös színben ragyog. Egyszer aztán beérném valami zajos kikötőbe, pár kilométerrel előbb megérezném a sós tenger ízét, néhány hét múlva pedig megkeményedne, kiszáradna a bőröm, töredezni kezdene a hajam. „Csavargó” — mondanák az emberek. „Új csavargó jött a környékre” — mondanák az emberek. És ha már Mem jutott az eszembe, azt is megmondom, hogy ő ezt így mondaná: „*Nomád*”. „Olyan vagyok, mint egy nomád” — mondta magáról, amikor elszökött tőlünk, kis, hideg falujába ment, ahol aztán havonként alberleti szobát cserélt. Egy vézna pincérgyerek vitte utána kék, fehér és fekete (mert csak ezeket a színeket bírta el) ruháit, és mire kicsomagolta őket, máris jött a pincérfiú, és ő ment tovább. Aztán egy pillanatban megszakadt az utolsó kapocs, és Mem felment a hegyekbe, keresett egy kis színes üvegdarabot, és megérezte, hogy meg fog halni. Vett egy doboz gyufát meg egy doboz ljubljana Moravát, és pár nap múlva, mikor megtalálták, már *el is felejtette*, hogy él. Mikor megtudtam, rögtön elszaladtam hozzá, és megmondom őszintén, nagyon megijedtem. Csak később tisztáztam magamban, hogy ez már nemcsak sóvárgás a lány után, ez valódi *rettegés*. Mert érdekes, hogy azok az emberek, akik valóban nem tartoznak sehova, már meg sem bírnak halni. Megfogtam Mem bal kezét, és néztem a vágásokat a tenyere alatt meg azt a kis gyűrűt, amelyet akkor ismertem és szerettem meg, amikor Memet megismertem. Mondtam neki, hogy ő most csak játszik, hogy mindez csak cirkusz. Tudom, hogy nem hitt nekem, mert nem akart válaszolni. Mondtam, nekem is elegendem van már mindenből. „De — tettem hozzá, attól félve, hogy hamisan hangzik majd — ez nem baj. Ez egészen *normális* dolog. Kezdőpont vagy ahhoz hasonló. Mert amíg az embert ki nem készíti valami, addig nem is tudja, hogy él, csak látszatéletem él. Nekünk már van honnan *kezdenünk*. Istenem, már igazán el lehetne *kezdeni* valamit. Szép tőkénk van. mondhatom”. Erre ő csak azt mondta, hogy látott egy csuda érdekes tv-filmet. Pedig nem nagyon szereti a tv-filmeket. „Valami francia házaspárnak nem volt gyereke — mesélte —, és elmentek egy otthonba, hogy gye-

reket keressenek. Irtó szerettek volna egy gyereket. Akkor az asszony kiállt a gyerekek elé, nézte őket, sokáig nézte a gyerekeket, a gyerekek pedig őt nézték, és félték, hogy jaj, kit választ az asszony, mert annyira szerettek volna már anyát, és nézték az asszonyt, az asszony pedig nézte őket, és nem tudott választani. Úgy hallotta, ha megtalálja az igazit, akkor sokkot kap. És várja a sokkot. Nekem az az érzésem — mondta, és hidegen, szigorúan a szemembe nézett —, hogy ez az asszony már egészen *tönkrement* ember. Képzeld, milyen hülye helyzet volt.” Egy kis szünet után hozzátette: „Csak az a baj, hogy az emberek mind e *sokkot* várják. Eltátják a szájukat, mint mikor alsznak; esküszöm, ilyenkor olyanok, mint azok a nagy, ragadozó halak, abban a francia filmben, tudod, abban, amelyet közösen néztünk, és stramm zenéje volt, amikor bekapják a horgot. Pontosan így csinálják, és szeretnek egymáson nevetni, nevetnek azon, hogy a másik vár Pedig, hidd el nekem, mindegy már, hogy ki mit vár, az a fontos, hogy hogyan. Igen.”

— Én nem akarlak vigasztalni — válaszoltam neki —, hidd el ezt nekem. De ez mégiscsak butaság. Meg hogy te legyél a példa, mondhatom, *normálisabban* vártad a sokkot, ha már éppen a sokkról van szó, mint azok, akik nem tesznek semmit, de semmit, és mégis megvan a kis örömük nappalra és a kis örömük éjszakára. Ez mégiscsak más.

— De nekem nem sikerült — mondta —, és akkor felesleges is emlegetni. Jobb minél előbb elfelejteni, mert az ember nagyon szégyelli majd magát.

Igaz, Mem pár nap múlva kicsit megtagadta magát, mert azért ő is elment kis hideg falujából, csak úgy, és elment a tengerre *gyógyulni*. Azi írta, hogy testvére nagy sárga pulóverében jár éjszakánként, mert csak éjszaka megy ki a szobából, csak éjszaka nézi a tengert, mert a tenger nappal oly unalmas, este és reggel pedig nagyon gicces.

Persze, innen az aszfaltról, minden egészen más. Lehet, hogy nem is lépett vissza. Tulajdonképpen miért ne mondhatnám, hogy *fütyülök az egészszre*. Milyen könnyű Memnek: *öntudatlan állapotban* fogta meg a színes üvegeket. Miért ne mondhatná holnap, hogy nem igaz? Miért ne? Őszintén szólva azért, mert én is szeretnék abban az öntudatlan állapotban lenni. Azt mondják az emberek, hogy nyáron a legnagyobb melegben el lehet ájulni. Lehet, hogy azért sétálok ebben a forróságban. Legfeljebb nézhetem a lányokat a napon. Ezen a tavaszon egészen új lányok jelentek meg az aszfalton. Még fiatalok, és csuda szépek, de jövőre elsatnyulnak, megcsúnyulnak, lábaikon egyre vastagabbak lesznek a kék erek. A nap sütött. Éreztem, hogy az aszfalt egészen átforrósította a cipóm talpát. Fejemben valami borzalmas hasadást éreztem. Éreztem, egészen elgyengülök. Újra kellene tanulnom járni. Szédültem. Nem tudom, miért, de ez a szédülés egy kis jó érzést is jelentett nekem. Valami nagy *melegséget* fedeztem fel magamban. És az agyam világosabban, pontosabban dolgozott. Hirtelen egypár jelenet jutott eszembe valami Belmondo-filmből. Nekem nagyon tetszett az a film. Csak elfelejtettem a címét. Képtelen vagyok megjegyezni a filmek címét. De Belmondo igazán jól játszott. Egész nap menekült a szikrázó aszfalttengeren. Egész nap menekült. Ilyen menekü-

lést még egy filmben sem láttam. Amikor egy golyóval eltalálták, akkor is vonszolta magát. Megfogtam a falat, és behúzódtam az árnyékba. Csak hogy lélegzetet vegyek. Csak hogy egy kicsit megpihenjek. Nem tudom, miért, de ahogy behúzódtam az árnyékba, arra gondoltam, hogy engem is üldöznek. Persze nevezhetném ezt afféle hallucinációnak is. Miért ne? Miért ne lenne hallucináció, amikor képtelen vagyok megállapítani az ellenfél nevét? Kicsit összeszedtem magam. Valakivel beszélgetni kellene. Beszaladtam a postára, és sürgönyöztem Memnek: „Mem írd meg részletesen mit éreztél mielőtt elájultál”. Meg ilyeneket akartam még írni. Nagyon érdekes kérdés. Egy tanárom mesélte, hogy Dosztojevszkij, mielőtt epileptikus rohamot kapott volna, kéjt érzett. Utána még boldog is volt. Biztos Mem is ilyeneket érzett. Érdekel. Aztán megláttam Csabát. Utánaszaladtam, mondtam neki, hogy jó lenne pihenni valahol. Azt mondta, menjünk el hozzá, csuda jó Beatles-lemezei vannak. Mondtam, unom már őket. Azt mondta, hogy jó itala is van. Gondoltam, az ital majd jót tesz. Mindig különös italokat tartogat vacak albérleti szobájában. Mindig újakat és újakat fedez fel. Mondtam neki, hogy megbuktam a vizsgán. Úgy tett, mintha el volna keseredve. Ez nem tetszett. „Adhattak volna legalább hatost” — mondta. Mondtam, adhattak volna. Egy apróság miatt vágódtam el. „Most aztán oda az egész nyarad” — mondta. Töltött valami keserű italt.

Egy ideig hallgattunk, és módszeresen ittunk.

— Valami fontosat akarok mondani — bökte ki egyszerre. Mintha szenvedett volna ezért a mondatért. Mondtam, csak mondja. Akkor mesélte el, hogy vele is történt ezekben a hetekben *érdekes* dolog. „Elhatároztam, hogy megnősülök” — mondta. Meglepődtem. „Tudod, így van ez” — mondta. Mondtam neki, hogy ezt sehogy sem tudom elképzelni. *Gyerekek* vagyunk még. Valóban ezt gondoltam. Valóban stramm gyereknek tartottam, annyi *kockázatos ügyünk* volt. Lehajtott a fejét, és azt mondta, hiába beszélne, nekem így is, úgy is igazam van.

Bosszantott, hogy nem akar erről beszélni. Láttam, hogy *nem bíz*ik bennem. Letette az asztalra a poharat, és sétálni kezdett.

— Emlékszel — kérdeztem —, amikor felhívott bennünket az a fehér pulóveres lány a lakására, és azt mondta, hogy megszökik a városból?

— Igen — válaszolta, én pedig hozzátettem: — Te pedig biztattad, hogy ez igazán *normális* dolog.

Lehajtotta a fejét. Most sajnáitam meg először életemben. Tudtam, hogy szereti azt a fehér pulóveres lányt.

Hirtelen ősz volt. Csaba minden reggel eljött hozzám egy borzasztó nagy esernyővel, és sokat mesélt arról a lányról. Azt hiszem, később meg is szerették egymást. Pedig csak leveleztek. Csaba gyakran kapkodott levegőért, és elsápadt, és állandóan azt hajtogatta, hogy ő is elszökik innen. Már kész tervei voltak. Meg nagyon lesoványodott. Én pedig hangosan olvastam neki a szent gyerekekről.

— Véged van — mondta többször. — Úgy viselkedsz, mintha meg akarnál halni.

Én elhittem neki, Tulajdonképpen minden lehetséges volt, Nagyon érzékenyen éltem.

— De azért jó, hogy a könyvekben még vannak csodák — mondtam neki. Csak úgy. Azt mondta, hogy összevissza beszélék.

— Tudod-e, hogy az orrunk előtt van minden. Csak hinni kell. Mi annyi mindent tehetünk — mondta. Egészen kipirult. Sápadt arcán a piros foltok mintha a tüdőbaj jelei lettek volna. — Miénet az egész világ — mondta csillogó szemmel. Azt hiszem, ő volt az egyetlen ebben a városban, aki a testével is hitt.

— Tehát most itt maradsz. Vége az egésznek? — kérdeztem.

Bólintott.

— Belefáradtam — mondta.

— Te már akkor is féltél, azért kellett az a fehér pulóveres lány.

— Nem igaz — mondta. — Ez az egy nem igaz. Csak láttam a fényt, de melegségét nem éreztem. Tudod-e, hogy ettől ki lehet fáradni? — Felállt. Töltött magának, és a poharat a kezében tartva az ablakhoz lépett. Hirtelen kiitta az egészet. — Ebbe bele is lehet halni, hát nem érted.

— Bele. Tudom jól — ismertem be.

— Olyanok voltunk, olyan éhesek, mint a farkasok. Mindenki lenézett bennünket, mindenki nevetett rajtunk. Olyan szobát kerestünk, ahol enni is lehet.

— Te már akkor is féltél — ismételtettem makacsul. — Féltél például attól, hogy nevetnek majd rajtad.

Hallgatott. Tudtam, hogy erről vele többet nem lehet beszélni. Mondtam neki, hogy az egész úgy nem érdekel.

— Te most azt gondolod, hogy én *áruló* vagyok. Ugye, azt gondold? — kérdezte.

— Igen — vallottam be. — *Elárultál* bennünket.

A szobában még nagy volt a zűrzavar. Üres üvegek, egy sarokban kenyérdarabok, a ruhák pedig rendetlenül heverték a székeken. Ezek voltak az utolsó maradványok.

— Nem igaz, hogy elárultalak benneteket. Csak *rájöttem* valamire. Lehet, hogy nem vagyok fontos, de ide figyelj. Képzeld el, hogy mindenki kártyázik. Mindenki. Csak én játszottam úgy, hogy betartottam a szabályokat. A többi csalt. Na, én erre *rájöttem*. Ha még sokáig játszom becsületesen, okvetlenül kinyírnak. Tehát nem érdemes betartani a szabályokat. Nem is szabad. Ezt akartam mondani. Most már érted?

Hallgattam. Akkor feltett egy lemezt. Mondta, hogy kétezer dinárért vette ezt a Beatles-lemezt. „Az emberek *bolondulnak* a Beatlesekkért.” Mondtam, az emberek mindig bolondulnak valamiért. De a szivarok csuda határozottan énekeltek.

Csak a nagy zaj után szóltam Csabának.

— Csaba, te abszolút mellébeszélsz. Honnan tudod, hogy vannak szabályok? Félrebeszélsz. Igen, elhiszem, hogy mindent meg lehet magyarázni, még az emberölést is. Tudod már. Hisz mi mindent úgyis meg tudunk magyarázni. Ezt az egyet megtanultuk. Én azt hiszem, nincsenek ilyen szabályok. Ezt csak kitalálták néhányan. A mi játékainkban nincsenek szabályok.

— A többiek ezt kihasználják, kihasználják, hogy mi *játszunk*, és könyörtelenül kinyírnak bennünket.

— Nem tudom. Csak azt tudom, hogy a többiek is *félnek*. Mert ők azt gondolják, hogy te játszol hamisan, és ők tartják be a szabályokat. Biztosan azt gondolják, mert aki fél, az mindig azt gondolja, hogy szabályosan játszik.

— Akkor miért jártunk mi rosszul, ha nem minket csaptak be? Miért jártunk mi rosszul, ezt mondd meg nekem!

— Csaba, *én nem adom el magam a jónak*. Rosszul jártunk, rosszul jártunk. Én csak megyek. Nem érdekel, hogy miért jártunk rosszul.

— Semmid se lesz, semmid. Csak néhány érdekes *meséd*, hogy így volt meg úgy volt. Senki sem fogja meg a kezéd. Aztán senki sem vár. Aztán senki sem köszön.

— Félsz, félsz. Ez az iszonyú rettegés. Félsz attól, hogy egyedül maradsz.

Lesütötte a szemét.

— Félek — mondta. — Lehet, hogy félek. Ez egészen *normális*.

— Tudtam — mondtam neki. — Ettől mindenki úgy fél.

— Mondd, te mindenáron győzni akarsz? — kérdezte.

— Ezt nem tudom — válaszoltam, és elmeséltem neki Mem meséjét a *sokkokról*. Mondtam neki, hogy most azt gondolja, hogy így majd megérzi, azt a sokkot — Ez beteges — mondtam neki.

— Én fáradt vagyok, hogy erről beszélek — mondta. — Tulajdonképpen én már bementem a szobába, és onnan nem jöhetnek ki. Mert az olyan lenne, mint az a tény, hogy Mem még él.

Mondtam neki, hogy megyek. Talán még nekem is van egy hely.

— Még megihatunk eggyel — mondta. Beleegyeztem. — Nekem egészen mindegy, hogy hol ülök és mit csinálok.

— És mit csinálsz majd? — kérdeztem.

— Valami lapnál dolgozom — felelte. — Elég jók a feltételek. Kapok negyvenezret, aztán prémium is lesz.

Valami régi könyvet lapozgattam. Érdekes jegyzetek voltak benne. Mindig szorgalmasan aláhúzgálta könyveit. Mintha mindent onnan akarna megtanulni.

— Ha akarod, bemutatathatom azt a lányt — mondta.

— Milyen? — kérdeztem tőle csak úgy.

— Zrenjanini. Jövőre ő is diplomál. Képzeld, még sohasem bukott meg. Irtó *rendes* lány.

Közelebb húzódtam hozzá: — Azt hiszem, mindig hallgatni fog majd rám.

Bólintottam.

— Gyere el, amikor csak akarsz. Még ebben a hónapban megesküszünk. Aztán megyünk Olaszországba. Mindig eljöhetsz, például, ha éhes vagy. Istenem. hányszor voltunk éhesek. Itt legalább találsz majd ennivalót. Úgyis azt gondold, hogy mást nem találsz.

Néztem az arcát. Még mindig sápadt volt, mint régen. Talán még jobban. Igen. És még soványabb lett. El kell mennem, gondoltam magamban, hisz úgyis bántja, hogy itt vagyok.

Felálltam.

Kikísért az utcára. Aztán elkísért egészen a sarokig.

— És te mit csinálsz?

— Nem tudom — mondtam.

— Őszre próbálj te is levezsgázni. Majd meglátod, akkor majd más-
képpen gondolkodol. Vakmerővé, bátorrá csak a sikertelenségek teszik
az embert. Amikor egyetlen dolog is sikerü neki, belenyugszik, és be-
ismeri, hogy vereséget szenvedett.

Az emberek egészen a házak tövébe húzódtak. Dél volt. Fulladoztak
a melegtől. Néhányan újsággal legyezték magukat. Én voltam az egyet-
len a városban, aki nem félt a naptól. Néztem, hogy pattognak a su-
garak a karjaimon. Csaba megfogta a vállam.

— Komolyan nem haragszol rám? — kérdezte.

— Nem — válaszoltam. — Majdnem irigyellek is, mert tudod, hogy
mit csinálsz.

— Hazudsz — mondta. — Hisz mindketten jól tudjuk, hogy valami
mást akartunk. Valami egészen mást.

Mondtam neki, hogy még semmi sem veszett el. Valahol a város-
ban megtalálom P.-t, és ketten majd csak megleszünk valahogy. Ke-
zet nyújtottam neki. Először nyújtottam neki kezét. Csak amikor erő-
sen megszorította, akkor jöttem rá, hogy először fogunk egymással
kezet.

— Mikor jössz el újra? — kérdezte.

— Nem tudom. Egyelőre mennem kell. El kell mennem erről a
forró aszfaltról. Majd ha én is elfáradok, eljövök hozzád.

— Megesküszöl? — kérdezte.

— Ha mondom.

— Becsszó? — kérdezte.

— Becsszó — feleltem.

Megnyugodott. Elindultam.

Igen. Lényegében semmi sem változott. Legjobb lenne találni egy
lányt, aki sokat beszél. Egy lányt, jól ápolt polgári lányt, aki zongó-
rázik, akinek fürdőszobája van, és lehetőleg a belvárosban lakik. Per-
sze nagyon érdekes lenne egy ilyen lány. Mert tudjátok-e, hogy mit
jelent ma egy lány, egy jólápolt, polgári lány, aki a fürdőszobájában
naponta többször lemosakodik? Ezt magamról tudom, mert mindig
piszkosnak érzem magam. Még belülről is viszket a bőröm. Például
nagyon sokat beszélne az a lány arról, hogy utálja a szüleit, tanárait
meg az egész világot. Mondhatnám neki nyugodtan, hogy igaza van,
nem lennék felelős érte, mert egypár év múlva elmúlna minden, nem
szidná tovább a szüleit, szeretné a tanárait, a világot pedig nem venné
észre. Jó játék lenne az egész. Afféle rövid kirándulás. Ami megerősít,
ami megneveltet.

Mindenesetre körülnézek majd. Valahogy így képzeltem el. Ma reg-
gel, a forró napon láttam, hogy hallucináció volt az egész. Csak ma
reggel, amikor újra kiléptem, és bennem volt még mindig az ideges
reggeli remegés, csak ma reggel jöttem rá erre. Pontosan itt az asz-
falton. Akkor még jobban megbizonyosodtam, hogy üldöznek. Hisz
tudtam, hogy ezen az aszfalton kell eldöntennem mindent. Pont itt az
aszfalton. És milyen különös ez az aszfaltvilág! Az ember lassan úgy
érzi, hogy nincs sehol. Ma egész nap az utcákat jártam, és nagy ter-

veket kovácsoltam. Tegnap sokat beszélgettem. Nem baj, néha ez is kell. Azért kell még a szó. Istenem, ha a szó nem kellene! Akkor mindent le lehetne rázni. Akkor valóban *elszabadulna* az ember. Mindent kinyírhatna. Nem kérdezne tőle senki semmit. Kegyetlenül mehetne. Míg el nem bukik. De tudná, hogy élt. Hogy élt.